

VERGUNNING
VOOR GRONDWATERONTTREKKING OP GROND VAN DE
WATERWET

verleend aan

Vaanster V B.V.

De activiteit water in de bodem brengen of eraan te onttrekken

**Friesestraatweg 231, Groningen, project Dykstaete kadastraal bekend gemeente
Groningen, sectie L 2389**

**Groningen, [datum pas bekend na
verzending door secretariaat]**

Nr. 2021 - 051810, LGW

Procedure nr. K26731

Inhoudsopgave

1. VERGUNNINGAANVRAAG.....	3
1.1 Onderwerp aanvraag	3
1.2 Actuele vergunningsituatie.....	3
1.3 Beschrijving van de aanvraag	3
2. PROCEDURE.....	3
2.1 Voorbereiding	3
2.2 Beslistermijn.....	3
2.3 Coördinatie.....	3
2.4 Milieueffectrapport	4
2.4.1 M.e.r.-(beoordelings)plicht	4
2.5 Adviezen naar aanleiding van de aanvraag	4
3. TOETSING EN BEOORDELING VAN DE AANVRAAG.....	4
3.1 Inleiding.....	4
3.2 Gronden van de beslissing	4
3.3 Afsluitende overwegingen.....	6
4. CONCLUSIE.....	6
4.1 Algemeen.....	6
5. BESLUIT.....	6
5.1 Ondertekening en verzending	7
VOORSCHRIFTEN.....	8

GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE GRONINGEN

Groningen [datum pas bekend na verzending door secretariaat].

Nr. 2021 - 051810, LGW

Beschikken hierbij op de aanvraag van Vaanster V B.V. om een vergunning op grond van de Waterwet voor de activiteit water in de bodem brengen of eraan te onttrekken.

1. VERGUNNINGAANVRAAG

1.1 Onderwerp aanvraag

Op 28 mei 2021 hebben wij een aanvraag ontvangen van Vaanster V B.V. voor een vergunning ingevolge artikel 6.4 van de Waterwet voor de volgende activiteit: water in de bodem brengen of eraan te onttrekken. De inrichting is gelegen aan de Friesestraatweg 231, kadastraal bekend gemeente Groningen, sectie L, nummer 2389.

1.2 Actuele vergunnings situatie

Op dezelfde locatie is op 22 juni 2021 een waterwetvergunning aangevraagd bij waterschap Noorderzijlvest omdat het plan gedeeltelijk ligt in de zone van de regionale waterkering. Op 29 oktober heeft het waterschap deze vergunning verleend.

1.3 Beschrijving van de aanvraag

Vaanster V BV vraagt een vergunning voor het onttrekken en het weer retourneren van water in hetzelfde watervoerend pakket als waaruit het onttrokken wordt. De onttrekking vindt plaats ten behoeve van een open bodemenergiesysteem voor het project Dykstaete aan de Friesestraatweg 231 te Groningen.

2. PROCEDURE

2.1 Voorbereiding

Voor de voorbereiding van de beschikking hebben wij op grond van art. 6.4 Waterwet en art. 6.1.c. Waterbesluit de reguliere voorbereidingsprocedure uit de Algemene wet bestuursrecht gevolgd.

Wij hebben de ontvangst van bovengenoemde aanvraag op 28 mei 2021 schriftelijk bevestigd.

De aanvraag bevatte aanvankelijk onvoldoende gegevens om de vergunningaanvraag te beoordelen. Per brief van 1 juni 2021, nr. 2021-051627, hebben wij aanvrager verzocht het verzoek aan te vullen. De aanvullingen zijn op 10 juni telefonisch 2021 ontvangen.

Het betreft de gegevens over de filterdiepte, pompcapaciteit en bruto pompcapaciteit van het systeem en de mededeling dat de hoeveelheid verplaatste grondwater wordt gemeten en niet berekend.

Op 17 juni 2021 heeft aanvrager aanvullend de SPF-verklaring voor het bodemenergiesysteem gestuurd.

De aanvullende gegevens worden bij de vergunningaanvraag meegenomen.

Verder heeft Buro Bron op 30 juni 2021 per email een nadere toelichting gegeven of de effecten van het bodemenergiesysteem op aanwezige verontreinigingen.

2.2 Beslistermijn

De reguliere termijn om te beslissen op de aanvraag om een vergunning is, op grond van art. 6.27 lid 4 Waterwet, 8 weken na aanvraag.

2.3 Coördinatie

NVT

2.4 Milieueffectrapport

2.4.1 M.e.r.-(beoordelings)plicht

Er wordt minder dan 1,5 miljoen m³ grondwater per jaar onttrokken, dus valt de onttrekking beneden de drempelwaarde van de m.e.r.-(beoordelings)plicht. De toetsing aan de criteria die in bijlage III van de Europese Richtlijn worden genoemd (kenmerken van het project, plaats van project en kenmerken van de potentiële effecten) heeft tot de conclusie geleid dat er geen sprake is van dusdanige mogelijke nadelige gevolgen voor het milieu dat een m.e.r.-beoordelingsprocedure noodzakelijk is.

Wel dient er een vormvrije mer beoordelingsprocedure gevolgd te worden. Vaanstra V B.V. heeft tegelijkertijd met de vergunningaanvraag een aanmeldingsnotitie ingediend bij de provincie Groningen. Na beoordeling van de aanmeldingsnotitie hebben gedeputeerde Staten per besluit van 23 september 2021, (nr. 2021-086066/K26731, OM) dat op grond van artikel 7.2 onder 4 van de Wet Milieubeheer voor de realisatie en het in gebruik nemen van het open bodemenergiesysteem aan de Friessestraatweg 231, project Dykstaete, geen milieueffectrapport (MER) opgesteld hoeft te worden.

2.5 Adviezen naar aanleiding van de aanvraag

De volgende instanties zijn als adviseur en/of betrokken bestuursorganen bij de procedure ingeschakeld:

- Waterschap Noorderzijlvest

Op 28 mei 2021 hebben wij een exemplaar van genoemde aanvraag voor advies verzonden aan de bij deze procedure betrokken adviseurs.

Naar aanleiding van de toegezonden aanvraag is advies uitgebracht door het waterschap Noorderzijlvest.

Het advies kan als volgt worden samengevat: In de omgeving van het bodemenergiesysteem bevindt zich een regionale dijk. In de effectenstudie behorend bij de aanvraag wordt gesteld dat er voor deze dijk geen nadelige effecten zullen optreden. Deze conclusie wordt niet geheel door het waterschap gedeeld. De verwachte zetting is inderdaad beperkt en daarmee acceptabel maar de installatie kan op meerdere manieren effect hebben op de waterkering. Bovendien kan de ligging in de waterkering het beheer en onderhoud van de waterkering belemmeren. Daarom zien wij graag dat de installatie wordt verplaatst tot buiten de waterkering.

Het is nog niet bekend of het grondwater dat wordt gebruikt voor aanleg en onderhoud van de bronnen wordt geloosd of op een andere manier in de bodem wordt gebracht. Het waterschap is gevraagd op de voorhand al aangeven of lozing op het oppervlaktewater op deze locatie op voorhand onmogelijk is. Het waterschap geeft hierop als reactie dat Waterschap Hunze en Aa's waterbeheerder is van het Reitdiep (Noorderzijlvest is beheerder van de langs het Reitdiep gelegen waterkeringen en het daarachter gelegen gebied, maar daar zijn in dit geval geen sloten waar op geloosd kan worden). Lozing op het Reitdiep zal moeten worden afgestemd met Hunze en Aa's. Voor een dergelijke lozing zal echter een leiding door de dijk aangelegd moeten worden, hetgeen vanuit ons bezien onwenselijk is vanwege negatieve effecten op het functioneren, beheren en onderhouden van de waterkering.

Hierover merken wij het volgende op.

In de waterwetvergunning van 29 oktober 2021 wordt vermeld dat de WKO-bron buiten de kernzone van de waterkering wordt aangelegd waarbij geen belemmering voor het beheer en onderhoud van de waterkering danwel voor eventuele toekomstige verzwaring van de waterkering wordt voorzien. Hiermee is voldaan aan de wens van het waterschap Noorderzijlvest.

De lozing zal in een later stadium geregeld worden en valt buiten het besluit.

3. TOETSING EN BEOORDELING VAN DE AANVRAAG

3.1 Inleiding

Op grond van artikel 6.4 van de Waterwet zijn wij bevoegd om op deze aanvraag te beslissen.

3.2 Gronden van de beslissing

Wijze inbrengen water in bodem

Het bodemenergiesysteem bestaat uit 1 put (monobron) met een koude en een warme filter. Indien er een warmtebehoefte is wordt er water uit de warme bron gepompt en langs een warmtewisselaar geleid. Het afgekoelde grondwater wordt weer teruggebracht in de bodem in de koude bron. Tijdens de koelbehoefte gebeurt het omgekeerde. Het water wordt dus onder het maaiveld verplaatst. Omdat het niet beschikbaar is

voor andere doelen, worden monobronnen toch als bodemenergiesystemen beschouwd en zijn ze dus vergunningplichtig in de zin van de Waterwet.

Beperking grondwateronttrekking

Per saldo wordt er geen grondwater onttrokken. Alleen voor de ontwikkeling en onderhoud van de bronnen wordt er grondwater onttrokken. Waar mogelijk wordt dit teruggebracht in de bodem. Indien er grondwater geloosd wordt op het oppervlaktewater of het riool, zal er toestemming moeten worden gevraagd bij bevoegd gezag.

Effecten op het grondwaterregime

De onttrekking en infiltratie zal leiden tot een verandering van de stijghoogte met maximaal 1,1 meter nabij de bronnen. Het invloedsgebied (maximaal 0,5 cm stijghoogteverandering) bedraagt 80 meter in het tweede/derde watervoerende pakket. In het eerste watervoerende pakket bedraagt deze 76 meter. De grondwaterstandsverandering is verwaarloosbaar.

Hydrothermische effecten

Het maximale hydrothermische invloedsgebied reikt tot 165 m van de koude bron en 92 m van de warme bron. Systemen van derden worden hierdoor niet nadelig beïnvloed.

Effecten op de landbouw/natuur

Het bodemenergiegebied ligt niet in de buurt van een landbouw- of natuurgebied. Er worden geen nadelige effecten verwacht op natuur of landbouwgebieden.

Effecten op het oppervlaktewater

De effecten op de grondwaterstand zijn gering en stijghoogte in het eerste watervoerende pakket zullen niet leiden tot beïnvloeding van het oppervlaktewater.

Effecten op de bebouwing(zetting).

De maximale zetting is 11 mm, dit zal niet leiden tot schade aan gebouwen of infrastructuur zoals de regionale dijk.

Effecten op grondwaterverontreiniging

Op de locatie is een bodemonderzoek uitgevoerd en grondwaterverontreinigingen aangetroffen. Nader onderzoek is nodig. Op het naastgelegen terrein zijn bodemverontreinigingen aangetroffen die moeten worden opgeruimd.

In aanvulling op de effectenstudie heeft Bureau Bron per email van 30 juni 2021 een nadere toelichting gegeven. Het onderzoek beperkt zich tot de bovenste meters van de deklaag. Er zijn geen nadelige effecten door productie van het bodemenergiesysteem, aangezien de filters in het gecombineerde tweede en derde watervoerend pakket gepositioneerd zijn. Wel is het van belang dat bij de aanleg van het bodemenergiesysteem rekening wordt gehouden met het aantreffen van potentiële verontreinigingen."

Verder heeft Buro Bron gebruik gemaakt van de kaart *Onderzoekslocaties met bodemrapport* van de gemeente Groningen. Hier is zowel gekeken naar de bodemrapporten direct op de projectlocatie als die in de omgeving (in een straal van circa 300m om de bronlocatie). Alle bekende gevallen van verontreinigingen beperken zich tot de bovenste meters in de deklaag en nadelige effecten door de productie van het bodemenergiesysteem zijn derhalve uitgesloten.

Effecten op grondwaterkwaliteit

De temperatuur van het geïnfiltreerd grondwater bedraagt maximaal 25 graden celsius. Dit zal niet leiden tot negatieve beïnvloeding van de grondwaterkwaliteit.

Invloed op het zoet-zout grensvlak

Binnen het gepompte pakket bevindt zich de overgang van het brak/zout grensvlak. Menging van brak/zout grondwater zal hoofdzakelijk rond de bronnen plaatsvinden. Er is geen nadelige beïnvloeding op de drinkwatervoorraad.

Archeologie

Het bodemenergiesysteem is niet gelegen in een gebied met archeologische en cultuurhistorische waarde. Eventuele archeologische en/of cultuurhistorische waarden zullen niet worden aangetast vanwege het geringe effect op de grondwaterstand. Mochten er bij graafwerkzaamheden toch archeologisch of cultuurhistorische waarden worden aangetroffen, zal hiervan melding worden gemaakt conform de Erfgoedwet.

Onttrekkingen van derden

Binnen het hydrologisch invloedsgebied van het bodemenergiesysteem bevinden zich geen onttrekking van derden.

Energiebalans (eventueel met koude overschot)

De SPF (Seasonal Performance Factor) bedraagt 3,1.

Er is sprake van koudeoverschot van 150%. De maximale grootte van de koude bel bedraagt 165 meter. Dit heeft geen nadelige invloed op systemen van derden.

Toetsing aan het Provinciaal Omgevingsplan:

Het Provinciaal Omgevingsplan stelt het volgende ten aanzien van grondwateronttrekkingen:

Wij stimuleren een zorgvuldig gebruik van grondwater omdat bij grondwateronttrekking onvermijdelijk neveneffecten optreden. We hanteren daarom de volgende uitgangspunten bij het verlenen van vergunningen voor grondwateronttrekking:

- *het onttrokken grondwater wordt weer aangevuld, hetzij op natuurlijke wijze dan wel kunstmatig met water van een geschikte kwaliteit*
- *de samenstelling van het grondwater wordt niet nadelig beïnvloed*
- *de onderlinge beïnvloeding voor de verschillende gebruiksdoelen is maatschappelijk aanvaardbaar*

De vergunningaanvraag voldoet aan bovengenoemde uitgangspunten. Het verlenen van de vergunning is daarom niet strijdig met het beleid zoals is vastgesteld in het provinciaal omgevingsplan.

Afsluitende overwegingen

3.3 Afsluitende overwegingen

Door toepassing van het energieopslagsysteem wordt, in vergelijking met conventionele koeling en verwarming, volgens de effectenrapportage behorend bij deze aanvraag een besparing gerealiseerd van circa **61.500** m³ aardgas. Dit komt neer op een energiebesparing van ca. 56%. Het elektriciteitsverbruik neemt wel toe. De reductie van het energieverbruik heeft een vermindering van uitstoot van **102** ton CO₂ (50%) en **157** kg (85%) stikstofoxiden (NO_x) tot gevolg. Het onttrekken en infiltreren van grondwater ten behoeve van het energieopslagsysteem heeft geen nadelige effecten op andere belangen. Het verlenen van de gevraagde vergunning is daarom niet strijdig met het beleid ten aanzien van het grondwaterbeheer, zoals vastgelegd in het Provinciaal Omgevingsplan. De provincie Groningen staat positief tegenover het gebruik van grondwater ten behoeve van koude-/warmte opslagen.

4. CONCLUSIE

4.1 Algemeen

Uit de overwegingen volgt dat de gevraagde vergunning niet strijdig is met belangen van het grondwaterbeheer en daarom kan worden verleend.

5. BESLUIT

Gelet op het bepaalde in de Waterwet, de Provinciewet, de Algemene wet bestuursrecht en de Omgevingsverordening provincie Groningen 2016 besluiten wij:

- I. a. aan Vaanster V B.V. vergunning te verlenen voor het onttrekken en in de bodem terugbrengen van maximaal:
 - 45** m³ grondwater per uur;
 - 1.080** m³ grondwater per dag;

33.480 m3 grondwater per maand;
103.500 m3 grondwater per kwartaal;
207.000 m3 grondwater per jaar.

c. de vergunning te verlenen voor onbepaalde tijd.

d. de vergunning te verlenen voor de locatie, die kadastraal bekend staat als Friessestraatweg 231, Groningen, gemeente Groningen, sectie L 2389.

e. De vergunning te verlenen voor het onttrekken en in de bodem terugbrengen van grondwater met een monobron die als volgt is gesitueerd:

Put 1: RD-coördinaten 231452 (X) en 583433 (Y);

f. de vergunning te verlenen voor het onttrekken en in de bodem terugbrengen van grondwater voor het open bodemenergiesysteem van een appartementencomplex (het projekt Dykstaete).

II. de volgende documenten zijn onderdeel van deze beschikking:

- Vergunningaanvraag Waterwet Dykstaete te Groningen, aanvraagnummer 6120545, 28 mei 2021, Buro Bron B.V. namens Vaanster V B.V. ;
- Effectenstudie Waterwet integraal met aanmeldingsnotitie mer-beoordeling, rapportnummer 21BB035, 28 mei 2020, Buro Bron, in opdracht van Vaanster V B.V., aangevuld op 8 juli 2021 naar aanleiding van de vrije mer-beoordeling;
- aanvullende informatie die mondeling is uitgewisseld 10 juni 2021 en vastgelegd in gespreksverslag nr. 2021-056607 en de spf-verklaring van 17 juni 2021, nr. 2021-058355.

III. de vergunning te registreren in het landelijk grondwaterregister onder nr: **359564**

IV. aan deze beschikking de bijgevoegde voorschriften te verbinden:

5.1 Ondertekening en verzending

Namens Gedeputeerde Staten van Groningen,
Afdelingshoofd van de afdeling Landelijk Gebied en Water

[de te verzenden exemplaren worden ondertekend]

Verzonden op: [datum pas bekend na verzending door secretariaat]

Een exemplaar van dit besluit is gezonden aan:

- Vaanster V B.V
- Waterschap Noorderzijlvest
- Waterschap Hunze en Aas
- Gemeente Groningen
- Buro Bron B.V, Kellenseweg 17, 4004 JD Tiel

VOORSCHRIFTEN

ALGEMENE VOORSCHRIFTEN	9
1. WERKZAAMHEDEN TEN BEHOEVE VAN HET BODEMENERGIESYSTEEM	9
2. AANLEG VAN HET BODEMENERGIESYSTEEM.....	9
3. GEBRUIK EN BEHEER VAN HET BODEMENERGIESYSTEEM	9
4. MONITORING TIJDENS GEBRUIK VAN HET BODEMENERGIESYSTEEM	12
5. BEËINDIGING ONTTREKKING.....	13
BIJLAGE I: MONITORINGPARAMETERS GRONDWATERKWALITEIT	14
BIJLAGE II: BEREKENING AAN BODEM TOEGEVOEGDE WARMTE EN KOUDE	15
BIJLAGE III: BEREKENING KOUDE- OVERSCHOT.....	16
BIJLAGE IV: BEREKENING PRODUCTIVITEIT	17
BIJLAGE V: MEETSTAAT.....	18
BIJLAGE VI: TOELICHTING MODEL-WATERVERGUNNING OPEN BODEMENERGIESYSTEMEN	22

ALGEMENE VOORSCHRIFTEN

1. WERKZAAMHEDEN TEN BEHOEVE VAN HET BODEMENERGIESYSTEEM

- 1.1. Het verrichten van werkzaamheden ten behoeve van het bodemenergiesysteem vindt plaats overeenkomstig het daartoe krachtens het Besluit bodemkwaliteit aangewezen normdocument door een persoon of instelling, die daartoe beschikt over een erkenning op grond van dat besluit.

2. AANLEG VAN HET BODEMENERGIESYSTEEM

- 2.1. De start van de boorwerkzaamheden voor de aanleg van het ondergrondse deel van het bodemenergiesysteem wordt tenminste twee weken schriftelijk of per e-mail vooraf aan GS gemeld. Vergunninghouder vermeldt daarbij tevens het bedrijf dat de boorwerkzaamheden zal gaan verrichten.
- 2.2. Een afschrift van de boorbeschrijving conform de eisen in protocol SIKB-2101 wordt voorafgaand aan de ingebruikname van de inrichting toegezonden aan GS.
- 2.3. In de monobron wordt een peilbuis geplaatst die geschikt is voor de meting van de grondwaterstanden, stijghoogtes, grondwatertemperaturen en voor de bemonstering van het grondwater ter hoogte van het filtertraject van de bron en het freatisch grondwater.
- 2.4. Ter vaststelling van de chemische samenstelling van het grondwater in de referentiesituatie wordt het grondwater in het gepompte pakket voorafgaand aan de eerste retournering door daartoe erkende personen of instellingen bemonsterd en geanalyseerd op de stoffen zoals in bijlage I is aangegeven. Daarbij wordt het grondwater bemonsterd ter hoogte van het filtertraject van de bron. Het analyserapport wordt tenminste 2 weken voorafgaand aan de ingebruikname van het bodemenergiesysteem aan GS toegezonden.
- 2.5. Het gebruik van het bodemenergiesysteem leidt niet tot grotere of andere negatieve effecten op bij het grondwater betrokken belangen dan welke zijn beschreven in de onder punt II van deze beschikking genoemde effectenstudie. De vergunninghouder toont dit aan door voor de ingebruikname van de inrichting, en telkens wanneer de inrichting wezenlijk wordt gewijzigd, de hydrologische effecten zoals beschreven in de onder punt II van deze beschikking genoemde effectenstudie te verifiëren door middel van een hydrologische veldproef. De rapportage van de proef wordt uiterlijk 2 weken voorafgaand aan de ingebruikname of wijziging van de inrichting aan GS toegezonden.
- 2.6. Indien bij de graafwerkzaamheden archeologische of cultuurhistorische waarden worden aangetroffen, dan moet hiervan melding worden gemaakt conform de Erfgoedwet.

3. GEBRUIK EN BEHEER VAN HET BODEMENERGIESYSTEEM

- 3.1. De ingebruikname van het bodemenergiesysteem wordt tenminste twee weken vooraf aan GS gemeld.
- 3.2. Het grondwater wordt uitsluitend onttrokken aan en teruggebracht in het tweede/derde watervoerende pakket, tot op een diepte van 60-200 meter beneden maaiveld

3.3. Het onttrokken grondwater wordt teruggebracht in het watervoerend pakket waaraan het is onttrokken. Indien voor de aanleg en onderhoud van de bronnen grondwater geloosd moet worden op het oppervlaktewater of het riool, dient hiervoor toestemming te worden gevraagd bij bevoegd gezag.

3.6.3.4. Indien mechanische putreiniging niet mogelijk is, mag chemische putreiniging plaatsvinden, indien GS hier vooraf goedkeuring heeft verleend, conform de bij de goedkeuring door GS gestelde voorschriften.

3.7.3.5. De temperatuur van het grondwater dat door het bodemenergiesysteem in de bodem wordt teruggebracht, bedraagt niet meer dan 25°C.¹

3.8.3.6. Een koude-overschot van meer dan 150% is niet toegestaan.

3.7. Indien de hoeveelheid warmte en de hoeveelheid koude die vanaf de datum van ingebruikneming door het systeem aan de bodem zodanig van elkaar verschillen dat het niet aannemelijk is dat aan voorschrift 3.6 kan worden voldaan, wordt op verzoek van het bevoegd gezag binnen drie maanden een plan van aanpak ingediend waarin is vastgelegd op welke wijze en binnen welke termijn aan voorschrift 3.6 zal worden voldaan. Nadat het bevoegd gezag daarmee heeft ingestemd, maakt het plan van aanpak deel uit van de vergunning.

3.8. De SPF van het ondergrondse deel van het bodemenergiesysteem inclusief de warmtepomp bedraagt tenminste 3,1. Indien op de datum waarop de warmte- koude-voorziening twee volledige jaren in bedrijf is, deze opbrengst tenminste 20 % minder is dan vereist, kan ons college eisen dat de vergunninghouder binnen 3 maanden na die datum een plan van aanpak indient, waarin de vergunninghouder aangeeft welke maatregelen hij zal treffen om de warmte- en koude-voorziening zodanig bij te stellen dat aannemelijk is dat daarmee zal worden voldaan aan dit voorschrift.

3.9. Bij ongebruikelijk drukverlies in het gebouwzijdige deel van de warmte- en koudevoorziening wordt de grondwateronttrekking stilgelegd en wordt dit voorval direct aan GS gemeld. De grondwateronttrekking wordt pas weer gestart nadat gebleken is dat er geen lekkage van het gebouwzijdige deel van deze voorziening naar het bodemzijdige deel daarvan plaatsvindt.

3.10. Vanaf het moment dat het bodemenergiesysteem twee jaar in gebruik is, bedraagt de productiviteit in ieder daarop volgend kalenderjaar tenminste 0,00465 MWh/m³. Indien de productiviteit over een kalenderjaar minder dan 80 % van de vereiste productiviteit bedraagt, kan ons college eisen dat de vergunninghouder binnen 3 maanden na die datum een plan van aanpak indient, waarin de vergunninghouder aangeeft welke maatregelen hij zal treffen om de warmte- en koude-voorziening zodanig bij te stellen dat aannemelijk is dat daarmee zal worden voldaan aan dit voorschrift.

3.11. De vergunninghouder registreert alle gegevens van de warmte- koude-voorziening met betrekking tot de vergunning, meldingen, aanleg, onderhoud en monitoring. Deze gegevens zijn te allen tijde op de locatie in te zien door de toezichthouder. Het betreft ten minste de volgende gegevens:

1. kopie van deze vergunning;
2. kopie van het effectrapport en de eventuele daarbij behorende aanvullingen;
3. overzicht locaties bronnen en installatie;
4. principeschema installatie;

¹ Op grond van artikel 6.11b lid 2 Wtb kan het bevoegd gezag een afwijkend voorschrift voor de 'retourtemperatuur' opnemen. Zie daarvoor de toetslijst in § 3.3.

5. kopie boorstaten bronnen;
 6. rapportage van de verificatie van de hydrologische effecten;
 7. specificaties bronpompen;
 8. controlerapport van de installatie;
 9. fabriekscertificaat van de watermeters, temperatuuropnemers en energiemeters;
 10. verklaring van installatie conform het fabriekscertificaat van de watermeters, temperatuuropnemers en energiemeters;
 11. recente kalibratierapporten van de watermeters, temperatuuropnemers en energiemeters, waarbij minimaal de kalibratie-frequentie wordt gehanteerd zoals die is aangegeven in het fabriekscertificaat;
 12. jaaropgaven debiet/temperatuur/energiebalans/spui;
 13. gegevens brononderhoud.
 14. Analyserapporten grondwaterkwaliteit
-

4. MONITORING TIJDENS GEBRUIK VAN HET BODEMENERGIESYSTEEM

- 4.1 Er wordt een registratie bijgehouden van de per maand onttrokken en in de bodem teruggebrachte hoeveelheden grondwater en het maximale onttrekkingsdebiet per maand.
- 4.2 Er wordt een registratie bijgehouden van de maximale en gemiddelde temperatuur per maand van het in de bodem opgepompte grondwater en van de gemiddelde temperatuur per maand van het in de bodem teruggebrachte grondwatertemperatuur per maand van het in de bodem teruggebrachte grondwater.
- 4.3 Er wordt een registratie bijgehouden van de hoeveelheden warmte en koude die in iedere maand aan de bodem zijn toegevoegd, van de SPF over ieder kalenderjaar en van de metingen die daaraan ten grondslag liggen. Deze hoeveelheden worden berekend conform bijlage II. De SPF wordt gemeten en berekend conform ISSO-publicatie 39.
- 4.4 De registraties als genoemd in de voorschriften 4.1, 4.2 en 4.3, worden gebaseerd op momentane metingen tijdens de bedrijfsvoering, met een nauwkeurigheid van ten minste 95 % en een frequentie van tenminste een maal per 15 minuten, van:
1. de hoeveelheden grondwater die worden onttrokken
 2. De hoeveelheden grondwater die in de bodem worden teruggebracht danwel als spui worden afgevoerd, en
 3. de temperaturen van het onttrokken en in de bodem teruggebrachte grondwater.
- 4.5 De verzamelde gegevens als bedoeld in de voorschriften 4.1, 4.2 en 4.3 worden uiterlijk op 31 januari van ieder jaar voor het voorgaande kalenderjaar aan GS opgegeven met gebruikmaking van de door GS vastgestelde meetstaat². De gegevens als bedoeld bij voorschrift 4.3 worden tevens gesommeerd vanaf de datum van ingebruikneming van het bodemenergiesysteem. De gegevens over de hoeveelheden warmte en koude die in iedere maand aan de bodem zijn toegevoegd worden voor de periode van de voorgaande 5 kalenderjaren in een grafiek weergegeven conform het voorbeeld in bijlage III en IV, waarmee wordt onderbouwd of de inrichting voldoet aan voorschrift 3.6.
- 4.6 Ter vaststelling van de invloed van de inrichting op de chemische samenstelling van het grondwater wordt aan het einde van het warme of koude seizoen waarin de inrichting 2 jaar in werking is geweest, het grondwater in het gepompte pakket bemonsterd en geanalyseerd op de stoffen zoals in bijlage I is aangegeven. Daarbij wordt per doublet of per cluster van doubletten bij de bron die in het afgelopen seizoen grondwater heeft geïnjecteerd het grondwater bemonsterd en geanalyseerd. Het analyserapport wordt als bijlage bijgevoegd bij de monitoringsrapportage over het kalenderjaar waarin de bemonstering heeft plaatsgevonden, met een beschouwing van de invloed van de inrichting op de chemische samenstelling van het grondwater.

² GS stelt hiertoe de meetstaat vast naar de model-meetstaat in bijlage VI.

- 4.7 Indien de gegevens als genoemd in de voorschriften 4.5 en 4.6 afwijkingen vertonen, kan het bevoegd gezag aanvullend onderzoek eisen naar de effecten daarvan op de bij het grondwater betrokken belangen.
- 4.8 Nadat de inrichting twee volledige kalenderjaren in gebruik is, en na iedere periode van vijf kalenderjaren die daar op volgen, overlegt de vergunninghouder een evaluatierapport waarin in ieder geval het volgende is opgenomen:
- De hoeveelheden warmte en koude die per maand aan de bodem zijn toegevoegd, inclusief een beschouwing van maatregelen die genomen zijn of worden om aan voorschrift 3.6 te voldoen;
 - Voorgedane calamiteiten of ongewone voorvallen;
 - De SPF van het bodemenergiesysteem gedurende de afgelopen periode, inclusief een beschouwing van maatregelen die genomen zijn of worden om aan voorschrift 3.8 te voldoen.

5. BEËINDIGING ONTTREKKING

- 5.1. Beëindiging van de onttrekking en van het in de bodem terugbrengen van grondwater, en de datum van afdichting van de bronnen en waarnemingsfilters, worden tenminste vier weken voor de beëindiging aan GS gemeld.
- 5.2. Na beëindiging van de onttrekking worden binnen een maand de in voorschrift 4 genoemde gegevens voor het kalenderjaar waarin de onttrekking is beëindigd aan GS toegezonden.
- 5.3. Zo spoedig mogelijk na de beëindiging van het gebruik van een open bodemenergiesysteem wordt het systeem, zonder daarbij het ondergrondse deel te verwijderen, zodanig opgevuld dat de werking van de oorspronkelijke waterscheidende lagen wordt hersteld.
- 5.4. Na buitengebruikstelling wordt binnen een maand na de afdichting een verslag van de afdichting aan GS toegezonden.

BIJLAGE I: MONITORINGPARAMETERS GRONDWATERKWALITEIT

Parameters analyse brak en zout grondwater ($Cl \geq 1.000 \text{ mg/l}$)

Parameter	Methode	Eenheid
<u>Algemene parameters</u>		
Elektrisch geleidingsvermogen (EC)	Veldmeting – AS SIKB 2000 of AS SIKB 2000	ms/m
Watertemperatuur	Veldmeting	°C
<u>Anorganische parameters</u>		
Chloride (Cl^-)	AS SIKB 3000	mg/l

BIJLAGE II: BEREKENING AAN BODEM TOEGEVOEGDE WARMTE EN KOUDE

De hoeveelheden van aan de bodem toegevoegde warmte en koude worden per maand als volgt berekend:

$$\sum E_{vb} = \frac{\sum (T_{in} - T_{uit}) * V * \rho * Cp}{3.6 * 10^9} [MWh]$$

$$\sum E_{kb} = \frac{\sum (T_{uit} - T_{in}) * V * \rho * Cp}{3.6 * 10^9} [MWh]$$

Hierin is:

E_{vb} : de hoeveelheid koude die aan de bodem is toegevoegd tijdens verwarmingsbedrijf in MWh.

E_{kb} : de hoeveelheid warmte die aan de bodem is toegevoegd tijdens koelbedrijf in MWh.

T_{in} : de temperatuur van het onttrokken grondwater voor het passeren van de warmtewisselaar in °C.

T_{uit} : de temperatuur van het in de bodem terug te brengen grondwater na het passeren van de warmtewisselaar in °C.

V : het verpompte volume grondwater (in m³) in de tijdspanne van de huidige momentane meting tot aan de voorafgaande momentane meting.

Dit volume wordt berekend als: het debiet tijdens de huidige momentane meting (in m³/uur) maal de lengte van de periode van de huidige momentane meting tot aan de voorafgaande momentane meting (in uur).

ρ : de dichtheid van de circulatievloeistof in kg/m³.

Cp : de warmtecapaciteit van het grondwater in J/kg·°C.

Deze berekeningen worden gebaseerd op momentane metingen met een frequentie van minimaal 1 maal per 15 minuten van de temperatuur van het grondwater voor en na het passeren van de warmtewisselaar en van het verpompte debiet daarvan.

BIJLAGE III: BEREKENING KOUDE- OVERSCHOT

Bij optie 2 van voorschrift 3.6 – wijze van berekening koude-overschot:

$$KO = \frac{\sum E_{vb}}{\sum E_{kb}} \times 100\%$$

Hierin is:

KO: koude-overschot in %.

WO: warmte-overschot in %.

E_{vb} : de hoeveelheid koude die aan de bodem is toegevoegd tijdens verwarmingsbedrijf vanaf de datum van ingebruikneming door het systeem, in MWh, zoals gedefinieerd in bijlage 2.4.

E_{kb} : de hoeveelheid warmte die aan de bodem is toegevoegd tijdens koelbedrijf vanaf de datum van ingebruikneming door het systeem aan de bodem is toegevoegd, in MWh, zoals gedefinieerd in bijlage 2.4.

BIJLAGE IV: BEREKENING PRODUCTIVITEIT

De productiviteit van een open bodemenergiesysteem over een kalenderjaar wordt als volgt berekend:

$$P = \frac{E_{vb} + E_{kb}}{Q} [MWh / m^3]$$

Hierin is:

P: de productiviteit over het kalenderjaar.

E_{vb} : de totale hoeveelheid koude die aan de bodem is toegevoegd tijdens verwarmingsbedrijf over het kalenderjaar in MWh.

E_{kb} : de totale hoeveelheid warmte die aan de bodem is toegevoegd tijdens koelbedrijf in MWh over het kalenderjaar.

Q: het totale volume aan grondwater dat door het systeem gedurende het kalenderjaar, in de bodem is teruggebracht.

BIJLAGE V: MEETSTAAT

Debieten

Maand	Meetgegevens debieten					
	<i>Onttrokken grondwater(m3)</i>	<i>In de bodem teruggebracht grondwater totaal (m3)</i>	<i>In de bodem teruggebracht grondwater tijdens koel- bedrijf (m3)</i>	<i>In de bodem teruggebracht grondwater tijdens verwarmings- bedrijf (m3)</i>	<i>Maximaal uurdebiet (m3/h)</i>	<i>Gespuid grondwater (m3)</i>
Januari	_____	_____	_____	_____	_____	_____
Februari	_____	_____	_____	_____	_____	_____
Maart	_____	_____	_____	_____	_____	_____
April	_____	_____	_____	_____	_____	_____
Mei	_____	_____	_____	_____	_____	_____
Juni	_____	_____	_____	_____	_____	_____
Juli	_____	_____	_____	_____	_____	_____
Augustus	_____	_____	_____	_____	_____	_____
September	_____	_____	_____	_____	_____	_____
Oktober	_____	_____	_____	_____	_____	_____
November	_____	_____	_____	_____	_____	_____
December	_____	_____	_____	_____	_____	_____
Totaal	_____	_____	_____	_____	_____	_____

Temperatuurmetingen

Meetgegevens temperatuur

Maand	Maximale temperatuur van het grondwater dat in de bodem is teruggebracht (°C) (meting na het passeren van de warmtepomp) ³	Gemiddelde temperatuur van het grondwater dat aan de bodem is onttrokken tijdens koelbedrijf (°C) (meting na het passeren van de warmtepomp)	Gemiddelde temperatuur van het grondwater dat in de bodem is teruggebracht tijdens koelbedrijf (°C) (meting na het passeren van de warmtepomp)	Gemiddelde temperatuur van het grondwater dat aan de bodem is onttrokken tijdens verwarmingsbedrijf (°C) (meting na het passeren van de warmtepomp)	Gemiddelde temperatuur van het grondwater dat in de bodem is teruggebracht tijdens verwarmingsbedrijf (°C) (meting na het passeren van de warmtepomp)
Januari					
Februari					
Maart					
April					
Mei					
Juni					
Juli					
Augustus					
September					
Oktober					
November					
December					

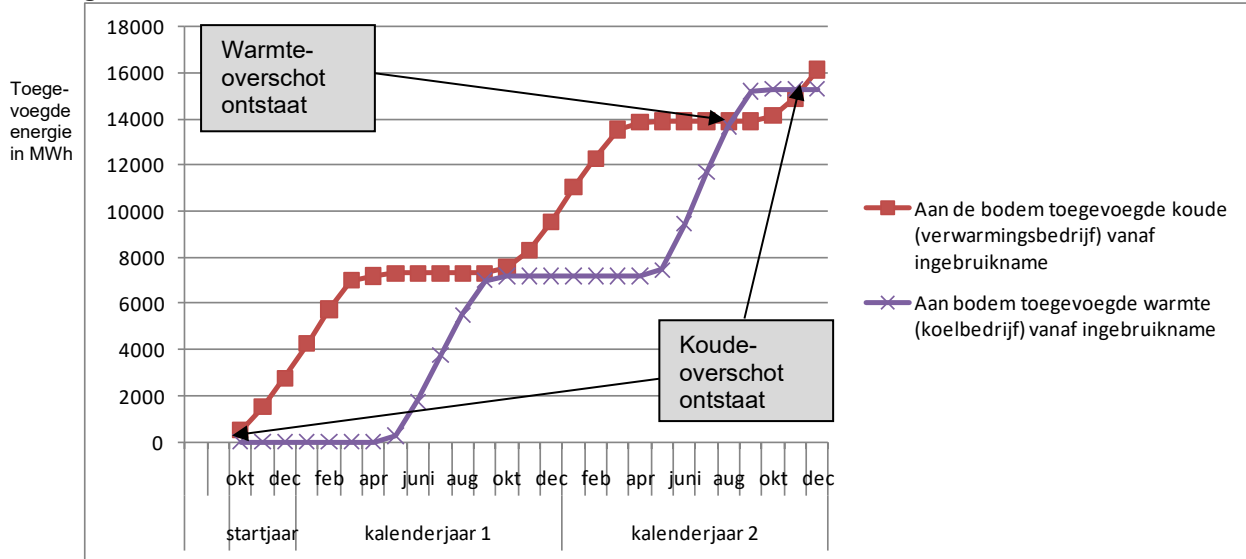
³ Bij opstarten van het systeem wordt gedurende enkele minuten een kleine hoeveelheid water uit de technische ruimte in de bodem gebracht. De temperatuur hiervan kan oplopen tot 40 °C. Bij de opgaven van de maximale temperatuur van het grondwater dat in de bodem is teruggebracht (gemeten na het passeren van de warmtepomp) kunnen de temperaturen van het water uit de technische ruimte na opstarten van het systeem buiten beschouwing blijven.

Hoeveelheden aan de bodem toegevoegde koude en warmte + SPF + Productiviteit

Jaar x	Maand	Verwarmingsbedrijf: aan bodem toegevoegde koude (MWh)	Koelbedrijf: aan bodem toegevoegde warmte (MWh)	Energieverbruik ondergronds deel inclusief warmtepomp (kWh)	SPF	Productiviteit (kWh / m3)
Jaar x per maand	Januari	_____	_____	_____	_____	_____
	Februari	_____	_____	_____	_____	_____
	Maart	_____	_____	_____	_____	_____
	April	_____	_____	_____	_____	_____
	Mei	_____	_____	_____	_____	_____
	Juni	_____	_____	_____	_____	_____
	Juli	_____	_____	_____	_____	_____
	Augustus	_____	_____	_____	_____	_____
	September	_____	_____	_____	_____	_____
	Oktober	_____	_____	_____	_____	_____
	November	_____	_____	_____	_____	_____
	December	_____	_____	_____	_____	_____
Totaal in jaar x		_____	_____	_____	_____	_____
Totaal vanaf start		_____	_____	_____	_____	_____

In de meetstaten, die jaarlijks worden toegezonden aan GS, worden de hoeveelheden aan de bodem toegevoegde warmte en koude voor de afgelopen 5 jaar in grafiekvorm weergegeven, conform de illustratie in figuur 1 (betreft een open bodemenergiesysteem dat 2 volledige kalenderjaren en 1 deel van een kalenderjaar in gebruik is).

Figuur 1. Illustratie weergave van aan de bodem toegevoegde koude en warmte tijdens de gebruiksfase.

BIJLAGE VI: TOELICHTING MODEL-WATERVERGUNNING OPEN BODEMENERGIESYSTEMEN

Begrippen

Aanvullende begrippen in de standaardvoorschriften:

Bevoegd gezag	: Gedeputeerde Staten van Provincie Groningen Postbus 610 9712 JN Groningen
Bodemzijdig deel bodemenergiesysteem	: Het geheel van de grondwateronttrekkings- en –infiltratieputten, het bijbehorend leidingwerk in de bodem en in het pand tot aan de warmtewisselaar, de grondwaterpomp(en), spoelwatervoorziening en de bijbehorende meet- en regeltechniek.
Cluster van bronnen	Een cluster van bronnen bestaat uit een groep van koude bronnen of een groep van warme bronnen, waarin de bronnen zo dicht bij elkaar staan dat ze in het grondwater één thermische bel vormen.
Houder inrichting	: Vaanster V BV Postbus 114 3720 AC BILTHOVEN
Inrichting	: Een inrichting of werk, bestemd tot het onttrekken en / of injecteren van grondwater.
Gebouwzijdig deel bodemenergiesysteem	: Het geheel van de warmte- en koude-afgiftebronnen in het gebouw, het bijbehorende leidingwerk in het gebouw tot en met de warmtewisselaar, de bijbehorende circulatiepompen en de bijbehorende meet- en regeltechniek.
GS/ons college	: gedeputeerde staten van Provincie Groningen
De provincie	: De provincie Groningen
Weerstandbiedende laag	: Dit is een bodemlaag, veelal bestaande uit klei en/of veen, waar het grondwater niet goed doorheen kan stromen.
Waarnemingsput	: Een boorgat, niet zijnde een boorgat ten behoeven van een bron/put, waarin één of meerdere peilbuizen zijn geplaatst. M.b.v. deze peilbuizen kunnen stijghoogten, grondwaterstanden en grondwatertemperatuur gemeten worden. Tevens kunnen uit de peilbuizen grondwatermonsters genomen worden.
Peilbuis	: Een buis met een geperforeerd deel die in de bodem wordt geplaatst om de grondwaterstand of stijghoogte te meten, de bodemtemperatuur te meten of grondwatermonsters te nemen.
Bron/put	: Een buis met een geperforeerd deel die in de bodem wordt gebracht om grondwater te onttrekken of een vloeistof in de bodem te brengen. Onder een put wordt veelal verstaan het boorgat met de bron, peilbuizen, filtergrind, kleistoppen, aanvulgrond, pomp, leidingen en afwerking bovengronds.
Filter	: Het geperforeerde deel van een onttrekkings- of injectiebron of van een peilbuis waardoor het water de bron of de peilbuis in of uit kan stromen.
N.A.P.	: Normaal Amsterdams Peil

Productiviteit : De totale hoeveelheid energie die het open bodemenergiesysteem aan de bodem onttrekt en toevoegt gedurende een periode ten opzichte van de totale hoeveelheid grondwater dat het systeem gedurende die periode in de bodem terugbrengt (in MWh/m³).

Overige toelichtingen

Wettelijke regeling t.a.v. ongewone voorvallen

Indien zich ten gevolge van de onttrekking een ongewoon voorval voordoet of heeft voorgedaan, waardoor nadelige gevolgen voor het watersysteem, waaronder de chemische kwaliteit van grondwaterlichamen, zijn ontstaan of dreigen te ontstaan, treft de houder van de inrichting onmiddellijk de maatregelen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verlangd om de gevolgen van het ongewone voorval te voorkomen of voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen zoveel mogelijk te beperken en ongedaan te maken.

De houder van de inrichting waarbij zich een ongewoon voorval als bedoeld in de Wet bodembescherming (Wbb) voordoet of heeft voorgedaan, meldt dat voorval zo spoedig mogelijk aan het bevoegd gezag Wbb. De houder van de inrichting verstrekt het bevoegd gezag Wbb tevens, zodra zij bekend zijn, de gegevens met betrekking tot:

- de omvang en de oorzaken van het voorval en de omstandigheden waaronder het voorval zich heeft voorgedaan;
- de maatregelen die genomen zijn of worden overwogen om de gevolgen van het voorval te voorkomen te beperken of ongedaan te maken.

Bij voorschrift 1.1 - Kwaliteitsborging bodembeheer

Op grond van het Besluit bodemkwaliteit en de Regeling bodemkwaliteit gelden de volgende erkenningsvereisten:

- De bronnen moeten worden aangelegd door een daarvoor op grond BRL SIKB 2100 erkend bedrijf conform de voorschriften in Protocol 2101. Deze erkenningsplicht geldt eveneens voor buitengebruikstelling van de bronnen.
- Het systeem moet zijn ontworpen en worden gerealiseerd door daartoe op grond van BRL SIKB 11000 en BRL KvINL 6000 Deel 21 erkende persoon of instelling.
- De voor de aanvraag en monitoring benodigde analyses moeten worden uitgevoerd door een daartoe op grond van AS 3000 erkend laboratorium.
- Indien boorstaten van de bronboringen en monitoringgegevens gegevens digitaal worden aangeleverd: digitale aanlevering volgens SIKB protocol 0101.

Bij voorschrift 2.2

GS stuurt de boorbeschrijvingen door naar TNO, zodat TNO deze informatie in DINO kan opnemen en ontsluiten voor derden.

Bij voorschrift 3.6

Indien tijdens de eerste 4 bedrijfsjaren jaren niet aan het de eis in voorschrift 3.6 wordt voldaan, is geen sprake van een overtreding van voorschrift 3.6.

Bij voorschrift 2.3 en 4.6

Het analysepakket voor het kwaliteitsonderzoek van het grondwater bij bodemenergiesystemen in zoet tot licht brak grondwater (tot 1.000 mg Cl/l) is uitgebreider dan dat van bodemenergiesystemen in brak tot zout grondwater (met meer dan 1.000 mg Cl/l). Deze keuze hangt samen met de (potentiële) gebruiksvormen van het grondwater. Hoe ruimer de gebruiksmogelijkheden zijn, hoe belangrijker het is om inzicht te hebben in de grondwatersamenstelling ter plaatse van de warmte-koude-opslag, en eventuele veranderingen daarin. Zoet grondwater is geschikt voor vele functies, zoals drinkwaterwinning, veedrenking en gewasberegening. De gebruiksmogelijkheden van licht brak grondwater zijn beperkter, maar ook nog redelijk groot. Licht brak water tot 1.000 mg Cl/l wordt (bij zeer droge omstandigheden incidenteel) gebruikt voor beregening van landbouwgewassen. Door de voortschrijdende ontwikkeling van ontziltingstechnieken komt bovendien het gebruik van licht brak grondwater voor de drinkwaterbereiding steeds meer binnen bereik.

Bij voorschrift 3.10

Een productiviteit van 0,00465 MWh/m³ komt overeen met een gemiddelde ΔT tussen opgepompt en teruggebracht grondwater van 4 °C.